

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Vývoj a specifika vybraného odvětví

Process and specifics of selected branch

Miroslav Straka

Cheb 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Vývoj a specifika vybraného odvětví“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Chebu, dne

.....

podpis autora

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí bakalářské práce, paní Mgr. Lence Gladavské, DEA., za cenné připomínky, rady a odbornou pomoc při vypracování této práce.

Obsah

Úvod.....	7
1 Charakteristika textilního a oděvního průmyslu.....	8
1.1 Klasifikace OKEČ a CZ-NACE.....	9
1.2 Struktura textilního a oděvního průmyslu.....	10
1.2.1 Výroba textilií.....	10
1.2.2 Výroba oděvů.....	12
2 Vývoj textilního a oděvního průmyslu v České republice.....	13
2.1 Vývoj situace v textilním průmyslu po roce 1989.....	13
3 Textilní a oděvní průmysl v Karlovarském kraji.....	20
3.1 Charakteristika Karlovarského kraje.....	20
3.1.1 Základní informace.....	20
3.1.2 Průmysl v kraji.....	20
3.1.3 Struktura průmyslu v kraji.....	20
4 Současný stav textilního a oděvního průmyslu v Karlovarském kraji.....	22
4.1 Segment rostoucích firem.....	26
4.2 Segment stagnujících firem.....	28
4.3 Segment upadajících firem.....	30
5 Hlavní bariéry rozvoje odvětví textilního a oděvního průmyslu.....	32
5.1 Malý příliv přímých zahraničních investic.....	34
5.1.1 Příčiny.....	36
5.1.2 Důsledky.....	37
5.2 Nevýkonný domácí podnikatelský sektor.....	38
5.2.1 Příčiny.....	39

5.2.2	Důsledky	40
5.3	Kvalita vzdělání v rámci textilního průmyslu	41
5.3.1	Příčiny	42
5.3.2	Důsledky	43
6	Mezinárodní konkurenceschopnost	44
7	Závěr	46
	Seznam tabulek	47
	Seznam obrázků	48
	Seznam použitých zkratk	49
	Seznam použitých zdrojů	50

Úvod

Cílem této bakalářské práce je charakteristika vývoje textilního a oděvního průmyslu v České republice. Zejména se zaměřením na vývoj v Karlovarském kraji.

První část se bude zabývat obecnou charakteristikou textilního a oděvního průmyslu. V této části bude toto odvětví charakterizováno, budou popsány klasifikace OKEČ a CZ-NACE, které umožní lépe se orientovat ve struktuře tohoto odvětví.

Následující část bude mít za úkol charakterizovat vývoj textilního průmyslu v České republice až do současnosti.

Třetím krokem bude popis vývoje a specifík textilního a oděvního průmyslu v Karlovarském kraji, který bude obsahovat stručné informace o tomto regionu.

Dalším krokem bude objektivní zhodnocení současné situace textilního a oděvního průmyslu v České republice a Karlovarském kraji. Zde budou popsány nejpravděpodobnější důvody současného postavení tohoto odvětví, a jaké budou další možné kroky v rozvoji.

V páté části budou definovány hlavní bariéry rozvoje textilního a oděvního průmyslu, jejich obsahem bude analýza finančních a legislativních bariér v tomto odvětví.

Poslední část bude definovat mezinárodní konkurenceschopnost a možnosti, jakým směrem by se mohl textilní a oděvní průmysl rozvíjet v budoucnu.

1 Charakteristika textilního a oděvního průmyslu

Textilní a oděvní odvětví je možno popsat jako souhrn všech výrobních pochodů, spojených se zpracováním vláknitých surovin původu buď rostlinného, nebo živočišného k účelům lidské potřeby. Největší část tvoří proto skupinu živností, pečujících o lidské odívání. Z části je to výroba polotovarů, jako je například výroba látek z vlny, bavlny, lnu a hedvábí. V některých případech se jedná o konečný výrobek určený k obchodování. Ve valné většině ale probíhá další zpracování polotovarů pro výrobu konečných výrobků, jako například šití šatů a prádla, výroba punčoch a pleteného zboží, rukavic apod.

Další z největších částí tvoří výroba předmětů bytového zařízení, například koberců, záclon, závěsů apod. Sem je možné zařadit i průmysl zabývající se výrobou provazů, sítí, čistící vlny, filců, atd.

Synek (2010) uvádí, že na umístění výroby textilního průmyslu se podílí několik faktorů. Prvním důležitým faktorem jsou **suroviny**. Pro výrobu kvalitních látek jsou důležité rostliny a pro ně vhodně zvolené dobré podnebí a nadmořská výška. To ovšem naštěstí nemá žádný vliv na umístění fabrik, kde se textilie vyrábí a tak fabriky mohou být postaveny v podstatě kdekoliv. **Pracovní proces** je dalším faktorem. Textilní závody jsou z hlediska pracovního procesu nenáročné na životní prostředí, a proto jsou umístěny spíše na okrajích měst blíže k přírodě. Třetí faktor tvoří **pracovní síla a kvalifikace**. Textilní podniky vznikají většinou na místech nedaleko podobně zaměřených vzdělávacích institucí. Samozřejmě s ohledem na rozmístění obyvatelstva (nebylo by příliš vhodné podnikat v oblastech, kde lidé nemají s tímto oborem žádné nebo minimální zkušenosti). Významnou roli hrají také **dopravní náklady** a vybudovaná **infrastruktura**. Pro podniky by nebylo výhodné situovat své závody zcela mimo civilizaci.

1.1 Klasifikace OKEČ a CZ-NACE

OKEČ (Odvětвовá klasifikace ekonomických činností) lze charakterizovat takto: *„Předmětem odvětvové klasifikace ekonomických činností jsou všechny pracovní činnosti vykonávané ekonomickými subjekty a jsou určované jejich vývojem. Obecně je činnost dána kombinací práce, výrobní techniky, informační sítě, materiálů, výrobků a vede k vytvoření specifických výrobků nebo výkonů (služeb). Každá položka zahrnuje seskupení stejnorodých činností na příslušném stupni třídění.“* (ČSÚ, Předmět klasifikace OKEČ, 2012).

Klasifikace OKEČ je variantou mezinárodní klasifikace ekonomických činností NACE. Tato klasifikace bylo ovšem 1. ledna 2008 nahrazena novou klasifikací CZ-NACE. Toto opatření nastalo z důvodu přehlednosti a srovnatelnosti s jinými mezinárodními institucemi. *„Změna ve struktuře hospodářství ve struktuře organizací, technologický a technický vývoj pomohly vzniku nových ekonomických činností, které mohou nahradit některé staré činnosti a výrobky. Takovéto změny si žádají změny i v klasifikacích ekonomických činností. Intervaly mezi jednotlivými revizemi nesmí být příliš dlouhé, aby se nesnížila použitelnost staré klasifikace, ale nesmí být ani příliš krátké, aby byla zaručena srovnatelnost dat. Každá revize klasifikace, zvláště když se mění její struktura, znamená narušení časových řad. Celkový charakter NACE zůstal nezměněn. CZ-NACE hledá rovnováhu mezi požadavky uživatelů na vysokou míru podrobnosti a možnostmi statistických institucí.“* (ČSÚ, Změny ve struktuře jednotlivých sekcí a oddílů ve srovnání dle OKEČ a CZ-NACE, 2009)

1.2 Struktura textilního a oděvního průmyslu

Podle klasifikace CZ-NACE jsou textilní průmysl a oděvní průmysl zařazeny do odlišných oddílů.

1.2.1 Výroba textilií

Textilní průmysl zahrnuje výrobu textilií členěnou podle druhu zpracovávané suroviny. Mezi suroviny patří bavlna, hedvábí, len a vlna.

Množství podniků používá více technologických stupňů, do nichž lze zařadit obory předení, tkaní, konečnou úpravu a výrobu ostatních textilií.

V rámci klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) je výroba textilií zařazena do oddílu 13 s následujícími skupinami:

13.1 Úprava a spřádání textilních vláken a příze

13.2 Tkaní textilií

13.3 Konečná úprava textilií;

13.9 Výroba ostatních textilií.

„Specifickým rysem jednotlivých výrobních skupin textilního průmyslu je jejich závislost na kooperacích vzhledem k předchozím technologickým stupňům. Část výrobních procesů je zajišťována dovozem či prostřednictvím zušlechťovacího styku.“ (Panorama zpracovatelského průmyslu 2012, s. 39)

13.1 Úprava a spřádání textilních vláken a příze zahrnuje postupy úpravy a spřádání textilních vláken. K tomu jsou vhodné různé suroviny, např. hedvábí, vlna a jiná rostlinná, živočišná a umělá vlákna jako je papír, skleněná vlákna atd. Konkrétněji naplní této činnosti je navíjení a praní hedvábí, dále odmaštění a karbonizace vlny a barvení vlněného rouna, mykání a česání (všech druhů živočišných, rostlinných a umělých vláken). Nelze opomenout také spřádání a výrobu vláken, příze nebo nití potřebných pro tkání, šití nebo pro obchod či k dalšímu zpracování. Mezi prvotní úpravu vláken lze zařadit také tření lnu, tvarování přízí, skládání neboli řasení, kabeláž a smáčení syntetických nebo umělých přízí z chemického hedvábí.

13.2 Tkaní textilií je technika, kde je vstupním materiálem příze (vlákno, nit') a výstupem pak plošná textilie. Tkanina je obecně plošná textilie vytvořená ze dvou kolmých a vzájemně provázaných soustav nití. Osnova je podélná soustava rovnoběžně uložených nití, do které se zanáší útek nebo se zpracovává splétáním osnovních nití mezi sebou. Útek je nit, která se provléká v příčném směru osnovou, tvoří s ní (u tkanin) společnou vazbu, stabilizuje polohu osnovních nití a zaplňuje plochu textilie. Tkaní lze uskutečnit z různých neupravených (surových) materiálů jako je hedvábí, vlna a jiná živočišná rostlinná a umělá vlákna, papír nebo sklo. Je možné sem zařadit výrobu tkanin z přízí bavlněných, vlněných mykaných, vlněných česaných nebo hedvábných přízí a také ze směsových nebo umělých syntetických přízí (polypropylenu atd.). Dá se tkát i z příze lnu, ramie, konopí - juta, sisal. Méně se potom využívají lýková a speciální vlákna.

13.3 Konečná úprava textilií představuje finální úpravu textilií a oděvů. To znamená, že se látka bělí, následně barví, apretuje (stříhá), napařuje, sráží, opravuje a vykonávají se podobné aktivity. Tato třída patří z hlediska nákladů a materiálu k nejnáročnějším. Z důvodu vysokých nákladů tvoří dlouhodobě nejmenší podíl na tržbách vlastních výrobků a služeb.

13.9 Výroba ostatních textilií je nejrozšířenější skupinou. Zahrnuje výrobu produktů z textilií. Naopak je nutné vyloučit výrobu hotových konfekčních textilních výrobků, koberec, předložek, běhounů, provaznických výrobků, stuh nebo prýmek.

1.2.2 Výroba oděvů

Pro oděvní výrobu je specifická náročnost na potřebu lidských zdrojů, kdy je nutné vyrábět ručně s minimálním využitím strojů. Vyrábí se spíše malé série a na zakázku, která zahrnuje výrobu konkrétního výrobku, poradenské služby, úpravy a ostatní servis.

V rámci klasifikace ekonomických činností CZ-NACE je oděvní výroba zařazena v oddílu 14 s následujícími skupinami:

14.1 Výroba oděvů, kromě kožešinových výrobků;

14.2 Výroba kožešinových výrobků;

14.3 Výroba pletených a háčkovaných oděvů.

Na rozdíl od textilní výroby nevzniká mezi jednotlivými skupinami závislost, protože nejsou technologicky propojeny.

14.1 Výroba oděvů, kromě kožešinových výrobků využívá pro své produkty materiál v různých formách. Jedná se o výrobu kožených, pracovních a ostatních svrchních oděvů, osobního prádla. Lze sem zařadit i výrobu ostatních oděvů či oděvních doplňků.

14.2 Výroba kožešinových výrobků se zabývá produkcí oděvů a doplňků z kůže (koberečky, předložky, sedadlové polštáře, potahy autosedaček). Je ovšem důležité upozornit, že sem nepatří výroba kožešinových imitací (napodobenin), jenž patří do skupiny 13.2 a 13.9. I výroba klobouků z koženého materiálu je zařazena do skupiny 14.1.

14.3 Výroba pletených a háčkovaných oděvů. Tato nejmenší skupina utváří produkty do finální podoby (svetry, vesty, šály, čepice, roláky, rukavice)

2 Vývoj textilního a oděvního průmyslu v České republice

2.1 Vývoj situace v textilním průmyslu po roce 1989

Konec 80. let byl pro textilní výrobu v České republice významný, protože toto průmyslové odvětví patřilo mezi nejvýznamnější. Podíl pracovníků tvořil na celkovém počtu zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu 7,3 % (viz tabulka č. 5). Co se týče podílu na tržbách, významná část tržeb pocházela také odsud. Nabídka produktů v tomto odvětví silně přesahovala poptávku na zdejším trhu. Z toho důvodu se výrobní kapacity začaly soustředit na zahraničí. (KUNC, 2000)

Právě otázka nasycenosti trhu českého textilního průmyslu a Sametová revoluce na konci 80. let přinesla několik značných problémů. Následkem pádu Železné opony došlo ke ztrátě důležitých východoevropských odběratelů a bylo zapotřebí začít se soustředit opačným směrem k západu, kde se nacházely ekonomicky pokročilé státy. Pro textilní odvětví byl tento region značným plusem. Kvalitní produkty a dobré reference pomohly tomu, aby české textilní podniky mohly vyvážet své produkty na západ již dávno před převratem v roce 1989. (TOUŠEK, VANČURA, 1996)

Přes veškerou tuto snahu bylo jasné, že je nutné přeorganizovat celou výrobní koncepci i s výrobky samotnými. Špatná situace v textilním průmyslu vznikla zejména kvůli nedostatečnému množství vkladů, které do něj byly v předchozích několika letech investovány. Konkurenceschopnost mnohých českých podniků negativně ovlivňovala zejména značná zastaralost výrobních fondů. Při rozpadu velkých státních podniků se přišlo na velké množství výrob, které produkovaly výrobky neefektivně a bez perspektivy. Bylo je tedy nutné zrušit. Z počátku restrukturalizace textilního průmyslu docházelo k velkým ztrátám na počtech zaměstnaných. Na druhou stranu se rozmohlo zakládání malých a středních podniků. Aby podnik zaměstnával přes 5 000 zaměstnanců, bylo počátkem 90. let nemožné (KUNC, 2000).

Přitom v Československu jich bylo před rokem 1990 několik. (viz. Tab. 1)

Tabulka 1: Počet zaměstnanců v textilních podnicích ČR na konci roku 1989

Položka	Podnik	Počet zaměstnanců	Město
1	BYTEX	8 006	Vratislavice nad Nisou
2	HEDVA	6 604	Moravská Třebová
3	TEXTILANA	5 370	Liberec
4	TEXLEN	4 805	Trutnov
5	PŘÁDELNY ČESANÉ PŘÍZE	4 598	Nejdek
6	BENAR	4 181	Benešov nad Ploučnicí
7	SEBA	4 052	Tanvald
8	JITEX	4 046	Písek
9	KOLORA	3 973	Semily
10	MODETA	3 908	Jihlava
11	PLEAS	3 809	Havlíčkův Brod
12	TECHNOLEN	3 492	Lomnice nad Popelkou
13	VEBA	3 266	Broumov
14	TOSTA	3 254	Aš
15	JUTA	3 183	Dvůr Králové nad Labem
16	MILETA	3 115	Hořice
17	BONEX	2 922	Teplice
18	STAP	2 316	Vilémov
19	JITEX	2 269	Jindřichův Hradec
20	ZÁVODY SKN	2 189	Krnov

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

Problémy se projeví klesající výrobou v podnicích, které se soustředily více na západ a ve kterých probíhala reorganizace. Výrobu výrazně ovlivnila svobodnější politika zahraničního obchodu, jenž dovolila vstoupit zahraničním konkurentům na český trh. Český textilní průmysl ovšem nezaznamenal tak drastický úpadek oproti ostatním odvětvím. Největší zásluhu na tom mají především již výše zmíněné dlouhodobé vztahy na obchodní úrovni se západními zeměmi. Rok 1995 byl rokem příznivým, neboť došlo k zastavení propadu výroby. (KUNC, TOUŠEK, 2001)

Do roku 2000 probíhal stále restrukturalizační proces. Přesto schopnost konkurovat nebyla zdaleka na takové úrovni, aby odpovídala podmínkám panujícím na trhu. *„Většina podniků má zastaralé strojní vybavení a omezené možnosti financování nových technologií, které by umožnily rychle reagovat na požadavky spotřebitelů a zpracovávat nové generace chemických vláken pro zvýšení užitné hodnoty a kvalitativní úrovně výrobků. Ve velmi malé míře jsou využívány obnovitelné zdroje domácích surovin. V podnicích zejména textilního průmyslu dochází ke změnám vlastnických vztahů spojených s fúzováním příbuzných výrobních a integrací prostředků pro pořízení investic. Neefektivní výroby jsou již utlumeny.“* (Panorama zpracovatelského průmyslu 2000, s. 69)

Investic, které byly dosud vynaloženy na rozvoj tohoto odvětví, není příliš. Aby restrukturalizace a integrace nových technologií proběhla správně, musí investoři vkládat investice v odpovídající míře, což se nedělo. Domácí investoři zřejmě vlastnili příliš malé finanční prostředky a zahraniční spíše investovali do oblastí v jihovýchodní Asii, kam soustředili textilní výrobu z důvodu kvalitního zdroje surovin či levné pracovní síly. (KUNC, 2000)

Český textilní průmysl se stal zajímavým pro zahraniční investory od roku 2000. Pravděpodobně se o to zasloužila změna ve způsobu přidělování investičních pobídek, která nabyla platnosti ve stejném období. Existence zahraničních investorů zásluhou zákona o investičních pobídkách ve velké míře pomáhá k restrukturalizaci, obnově výroby a urychlení růstu produktivity výroby. (Panorama zpracovatelského průmyslu, 2006)

Stagnace českého textilního průmyslu zapříčinila, že by se mělo nadále pokračovat v exportu českých výrobků do zahraničí, protože tento export tvořil vysoké procento vývozu českého průmyslu. V té době bylo tradicí, že představoval ve světovém měřítku průměrně 92,5% celkového vývozu, čímž výrazně pomáhal českému textilu udržet

se na trhu. Největším evropským odběratelem z České republiky bylo Německo. Na celosvětové úrovni produkovalo svou výrobu také do Turecka, Ruska, USA nebo Švýcarska.

Nízká dostupnost materiálu z domácího trhu pro textilní výrobu byla vyřešena jediným způsobem. Suroviny musí být dováženy ze zahraničí. Dovoz z Evropské unie tvořil v roce 2005 zhruba 79% veškerého importu. Nejvíce se spolupracuje s Německem, které dováží zejména materiál potřebný ke zpracování, ze kterého vzniknou technicky zaměřené výrobky. Nečlenské země Evropské unie dováží ze zahraničí zbylých 21% surovin jako je příze, bavlněné tkaniny, prostěradla, uživatelské prádlo do domácností. Většinou se jedná o země z Asie či Blízkého východu. (Panorama zpracovatelského průmyslu, 2006)

Textilní průmysl byl zásadně ovlivněn ukončením Dohody o textilu a ošacení, která měla za úkol zrušit množstevní omezení na dovážené levné výrobky. *„Dohoda o textilu a ošacení má za úkol do 1. ledna 2005 zrušit po etapách Ujednání o mezinárodním obchodu textilem. Jde o postupné zrušení kvantitativních omezení, zejména dvoustranných kvót sjednaných v rámci Ujednání o mezinárodním obchodu textilem. Integrace znamená, že jakmile je jednou výrobek začleněn, vztahují se na obchod s tímto výrobkem obecná pravidla GATT z roku 1994.“* (Europa.cz, 2006)

Rok 2005 potvrdil trend stále klesajících tržeb za období roku 2000 až 2005. Již výše zmíněné zvyšující se hrozby konkurenčních firem z Asie či rostoucí náklady vynaložené hlavně na nákup energií jsou tomu příčinou. V tomto roce nastal problém s umístováním výrobků na světových trzích, kdy již neplatila Dohoda o textilu a ošacení. *„Otevření trhu snížilo ceny u řady standardních textilních výrobků a společnostem, které včas nereagovaly na tuto skutečnost, se nepodařilo umístit své výrobky na těchto trzích a došlo tak k omezení výroby standardních výrobků, popřípadě i k jejímu ukončení. Naopak společnostem, které využily dostupné podpůrné nástroje k restrukturalizaci výroby, zaváděly nové moderní technologie, výrobu speciálních výrobků nebo výrobků s novými užitnými vlastnostmi a s vyšší přidanou hodnotou, se dařilo tyto výrobky umístit na světových trzích.“* (Panorama zpracovatelského průmyslu 2005, s. 26)

V následujícím roce došlo ke značnému nárůstu investic, které činily 3,6 miliard Kč, což je zhruba o 31,8% více než v roce 2005. Ve velké míře docházelo naopak

k odepisování dlouhodobého hmotného majetku. „*Nejvyšší odepsanost hmotného majetku byla v pletářském průmyslu (77,1 %) s nárůstem oproti roku 2005 o 1,6 %, nejnižší pak ve vlnářském průmyslu (59,9 %). Pouze ve vlnářském průmyslu se odepsanost strojního zařízení pohybovala pod průměrem odepsanosti strojního zařízení v textilním průmyslu.*“ (Panorama 2006, s. 60)

Jak je patrné z obrázku 1, tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb mírně vzrostly. Největší podíl na nich měla skupina 13.9 - Výroba ostatních textilií, která pravidelně od roku 2000 narůstá.

Rok 2007 ve své době patřil jako poslední k rokům relativně stabilním. V roce 2008 ovšem většina finančních ukazatelů podle tabulky 2 zaznamenala prudký pokles. Například výsledek hospodaření po zdanění klesnul oproti předchozímu roku o 86,5% a rentabilita nákladů o 3,38%. Důvodem byl počátek světové ekonomické krize, která má vliv na zpracovatelská odvětví, do kterého se řadí i textilní a oděvní průmysl. Tento rok byl nejkritičtější. Dále probíhala restrukturalizace, díky níž se měly textilní podniky stát více konkurenceschopnými.

Podmínky k podnikání se v dalším roce mírně zlepšovaly. Textilní, oděvní a kožedělný průmysl vykazoval v roce 2001 nadprůměrnou zaměstnanost, jedním z důvodů ovšem byla i nízká produktivita práce (a tím i horší konkurenceschopnost) v tomto odvětví. Mezi lety 2001-2007 podíl textilního průmyslu na celkové zaměstnanosti v ČR klesl z 3,2 % na 2 %.

Vysoký růst nezaměstnanosti značně poznamenal toto odvětví. Za šest let svá pracovní místa opustilo zhruba 50 000 zaměstnanců, tudíž jedna třetina z celkového počtu zaměstnaných.

Nepříznivý stav na světových trzích, rostoucí konkurence zahraničních výrobců měl velmi negativní vliv na textilní průmysl. Stejně působily i rostoucí náklady. Také posilující koruna zapříčinila úbytek produktivity. Co se týče přínosu textilního průmyslu do zpracovatelského, je spíše podprůměrný. Produktivita práce v České republice dosahovala téměř z poloviny úrovně produktivity práce v EU-27. V letech 2000 - 2006 v České republice ovšem rostla vysokým tempem. Toto tempo je ale stále malé, aby ČR stanula na úrovni průměru Evropské unie v nejbližších letech.

Vzdělání zaznamenalo během posledních deseti let úspěch, kdy se v textilním průmyslu podařilo zaměstnat 86% pracovníků se středoškolským vzděláním oproti dřívějším 82%. Přirozeně muselo dojít k úbytku zaměstnanců se základním vzděláním. Toto odvětví a Česká republika je specifická tím, že zaměstnává méně lidí se základním vzděláním, což v EU-15 a EU-27 není tak časté. Možným vysvětlením je jiný přístup ke vzdělání obyvatel ve státě.

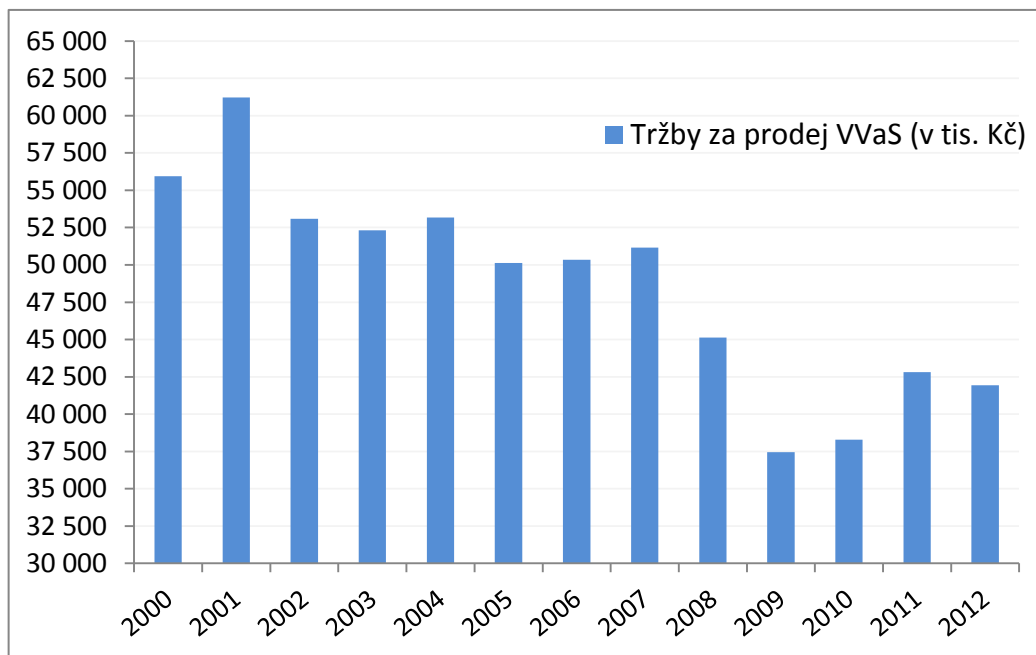
Kvalifikovaní řemeslníci zastávali v roce 2001 47,6 % pracovních míst v tomto odvětví a do roku 2007 jejich počet klesnul o 8,5%. Druhá největší profesní skupina jsou pracující na pozici obsluhy strojů a zařízení, kteří tvořili 27%. Jejich počet oproti kvalifikovaným řemeslníkům do roku 2007 vzrostl o 10,1%. Techničtí pracovníci z důvodu zvýšeného počtu automatizovaných procesů a tím i zvýšených poruch zastávali o 3,4% více pracovních míst než v roce 2001. Stejná situace s pracovními místy probíhá i v EU-15 a EU-27, kde nastal úbytek kvalifikovaných řemeslníků a růst počtu technických pracovníků. Situace ve struktuře zaměstnanců se od roku 2007 dodnes radikálně nezměnila.

Tabulka 2 Struktura pracovníků v textilním průmyslu v %

	CZ		EU-15		EU-27	
	2001	2007	2001	2007	2001	2007
Vedoucí a řídicí pracovníci	5	4,2	6	6,6	5,2	5,3
Vědci a odborníci	2,2	1,2	1,5	2	1,7	2,1
Techničtí pracovníci	6,9	10,3	6,4	9,8	6,4	8
Administrativní pracovníci	5,6	4,1	8,8	8,7	6,8	6,1
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	0,7	0,6	1,9	2,3	1,6	1,6
Kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví	0,2	0	0	0	0	0
Kvalifikovaní řemeslníci	47,6	39,1	38,6	37,3	43,5	42,5
Obsluha strojů	27,8	37,9	30	25,7	28,9	27
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	4	2,8	6,7	7,7	6	7,3
Celkem	100	100	100	100	100	100

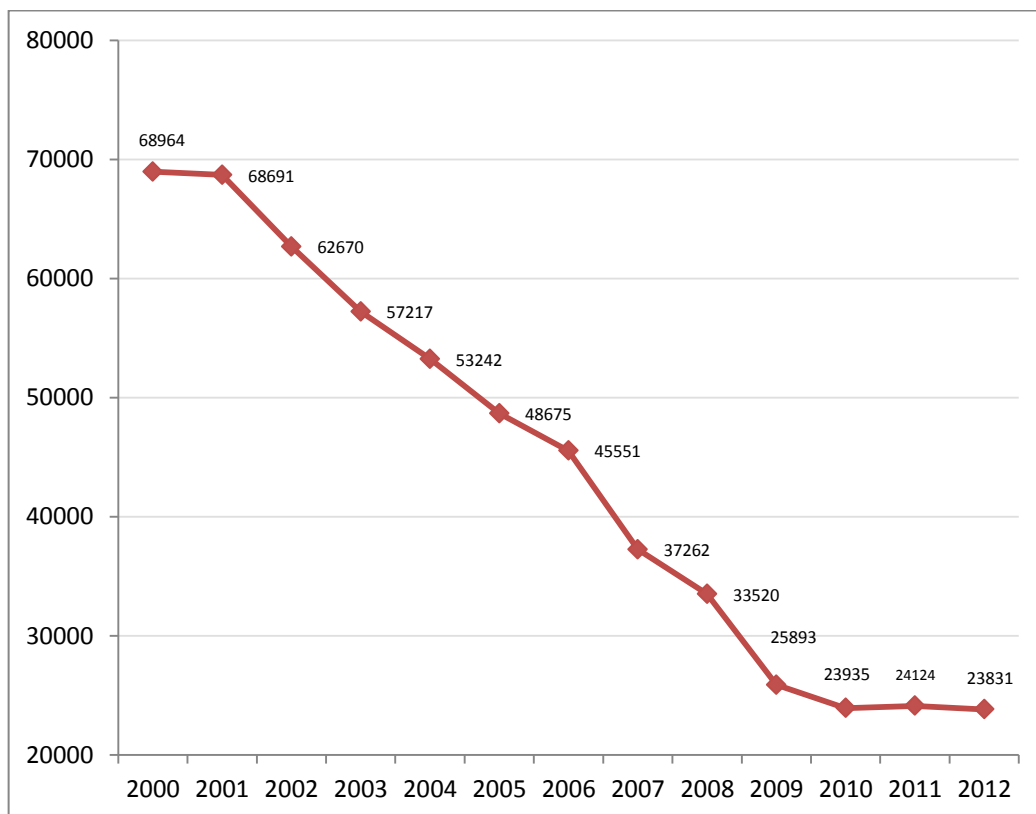
Zdroj: Eurostat

Obrázek 1: Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v letech 2000 - 2012 (tis. Kč)

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu - upraveno

Obrázek 2: Počet zaměstnanců v odvětví za rok 2000 - 2012

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu - upraveno

3 Textilní a oděvní průmysl v Karlovarském kraji

3.1 Charakteristika Karlovarského kraje

První kapitola nabízí stručný souhrn informací, které je vhodné znát pro lepší orientaci v tématu.

3.1.1 Základní informace

Karlovarský kraj se nachází v západních Čechách. Dříve byl součástí kraje Západočeského do roku 2003, než byl odloučen z důvodu zrušení okresních úřadů v rámci celé České republiky. Sousedí celkem se dvěma kraji. Na východě s Ústeckým a na jihu s krajem Plzeňským. Na západě poté tvoří hranici s Německem. Jeho rozloha činí 3 314 km² a zabírá tak 4,25 % rozlohy České republiky. 43% z celkové plochy zaujímají lesy. Kraj tvoří 3 okresy – chebský, karlovarský a sokolovský a celkem se zde nachází 132 obcí, které jsou dále členěny do 519 částí. Svou rozlohou se Karlovarský kraj řadí k těm nejmenším, zaujímá pouze 4,2 % území ČR. Nejrozsáhlejší z okresů je karlovarský (49% rozlohy kraje) s největším počtem obcí (55) a největším podílem žijících obyvatel v kraji (39,7 %). Okresy Sokolov a Cheb jsou, co do počtu obcí a rozlohy, srovnatelné.

3.1.2 Průmysl v kraji

Pozice kraje je ve středu Evropy při hranicích s Německem, spolkovými zeměmi Bavorsko a Sasko. Což hraje velkou roli pro rozvoj jeho vnitřního potenciálu a má tak nakročeno ke slibné budoucnosti při růstu celého regionu. Centrálním městem kraje jsou Karlovy Vary, kde sídlí hlavní regionální instituce

3.1.3 Struktura průmyslu v kraji

Nespočet odvětví je pro tento kraj typický. Nejrozšířenější je zde textilní a oděvní průmysl, strojírenství, těžba nerostných surovin, chemický průmysl, výroba porcelánu, skla a keramiky.

Karlovarský kraj je také proslulý svou dlouholetou průmyslovou tradicí datující se už od středověku. Existovala zde těžba různorodých nerostných surovin, jako je cín,

stříbro, kaolin, hnědé uhlí. Nejstarší porcelánka v Čechách tu byla založena v roce 1792, tudíž v letech Rakouska-Uherska.

Nejznámější průmyslovou oblastí Karlovarského kraje je Sokolovsko, kde je největší koncentrace výše uvedených průmyslových odvětví. Území Sokolovska zažívá období pomalé hospodářské obnovy v průmyslových oblastech jako je elektrotechnika a elektronika či ušlechtilé využívání energetických zdrojů.

Hlavním cílem bylo zlepšit kvalitu poskytovaných služeb v cestovním ruchu a nabídnout obyvatelům i návštěvníkům kraje více volnočasových aktivit. Přeměna Sokolovska je demonstrována rozsáhlými kladnými změnami ve vztahu k regeneraci krajiny v rámci zahlazování následků těžby hnědého uhlí na vytěžených lokalitách (Od června roku 2008 probíhá napouštění bývalé lomové lokality Medard, kde by mělo vzniknout stejnojmenné jezero o rozloze 500 hektarů). V rámci těchto procesů zde vzniknou golfové hřiště, parky, stavební parcely, prostory pro volnočasové aktivity a nové příležitosti pro podnikatele. Z historického hlediska by se dal definovat zpracovatelský průmysl takto. *„Zpracovatelský průmysl má dlouhou tradici na Ostrovsku (strojírenský, elektrotechnický, dřevozpracující a elektrotechnický průmysl), Chebsku (strojírenství, výroba hudebních nástrojů, výroba keramických a stavebních hmot), Ašsku (textilní a oděvní průmysl, strojírenství). Nově se zde rozvíjí průmysl zpracování plastových hmot. Kraslicko je známé výrobou hudebních nástrojů např. značky Amati a Strunal, strojírenstvím a textilním průmyslem.“* (Investiční příležitosti v Karlovarském kraji, 2014)

4 Současný stav textilního a oděvního průmyslu v Karlovarském kraji

Z hlediska velikosti firem podle počtu zaměstnanců se v Karlovarském kraji pro textilní průmysl nachází všechny velikostní typy (malé podniky, střední podniky a velké firmy). Podle tabulky 3 firmy s počtem nad 100 pracovníků samozřejmě drží prim v počtech zaměstnaných pracovníků a vydělaných tržbách. Postupem času dochází k nárůstu velkých a středních podniků pocházejících ze zahraničí, které zaznamenaly velký úspěch v podnikání na území naší republiky. Snaží se především realizovat v textilním a oděvním odvětví. Ale také i ve sklářství či automobilovém průmyslu. Nicméně tato nadvláda nedosahuje takových měřítek jako v jiných krajích. Karlovarský kraj potřebuje více velkých, ekonomicky stabilních podniků, od kterých by se odvíjela veškerá ekonomika v kraji. Malé a střední firmy by se do určité míry staly na nich závislými, což by vedlo k jejich růstu. Velké firmy zde neměly vždy značné zastoupení. Až v předešlých dvaceti letech díky zahraničním investorům začal jejich počet stoupat. V porovnání s celou Českou republikou došlo také k razantnímu úbytku zde založených velkých firem. Některé se dokázaly udržet, ale byly přeřazeny mezi střední firmy.

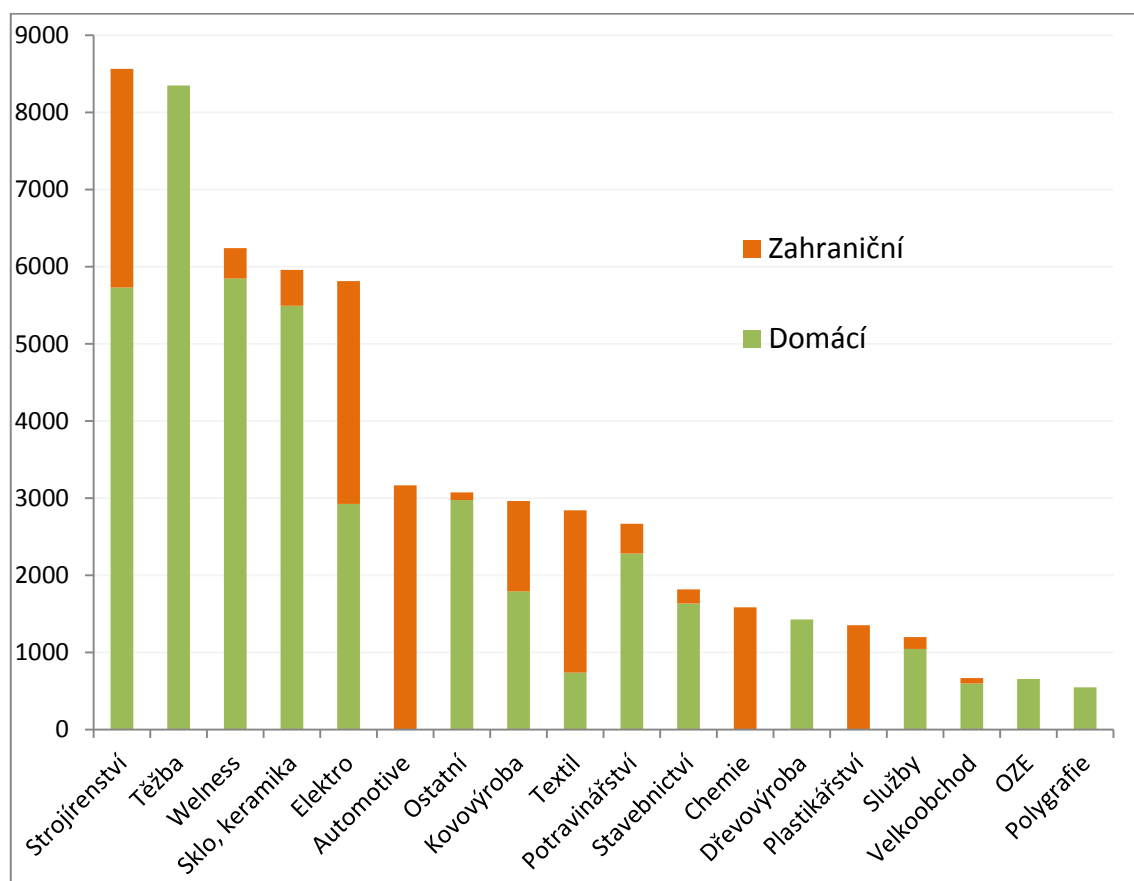
Tabulka 3 Velikost firem dle počtu zaměstnanců za rok 2013

Velikost firem	Počet firem		Zaměstnanost		Tržby		Vlastnictví	
	počet	%	počet	%	v tis. Kč	%	domácí	zahraniční
0-49	6	23	257	9	247 991	4,7	6	0
50-99	13	27	699	24,6	469 599	8,9	8	5
100-249	5	34	1044	36,7	1 239 953	23,5	4	1
250+	2	16	843	29,7	3 318 854	62,9	2	0
Celkem	26	100	2843	100	5 276 397	100	20	6

Zdroj: Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje 2013-2020 - upraveno

Mnoho podniků se snaží inovovat. Nejvíce inspirace získávají z vnějšího prostředí od odběratelů či z trhu. Zkoumání inovací pomocí odborného výzkumu už není tak oblíbenou metodou. Inovace nejsou na první pohled znatelné. Zlepšení jsou spíše technologického rázu, kdy se ve výrobním procesu přidá, vymění nebo odebere nějaká součástka. To pak vede ke zdokonalení dosavadních výrobků. Jak již bylo zmíněno, firmy jsou zde orientovány hlavně na potřeby odběratelů a nemají tak přístup ke koncovým zákazníkům, kteří projevují určité chování vůči změnám produktů, čímž nelze definovat přesně jejich potřeby. Tím se tvoří překážka, která brání vkročení nových podniků na trh v Karlovarském kraji za účelem vyrábět pro koncové odběratele. Některé podniky se snaží tuto situaci řešit spoluprací s výzkumnými institucemi či univerzitami.

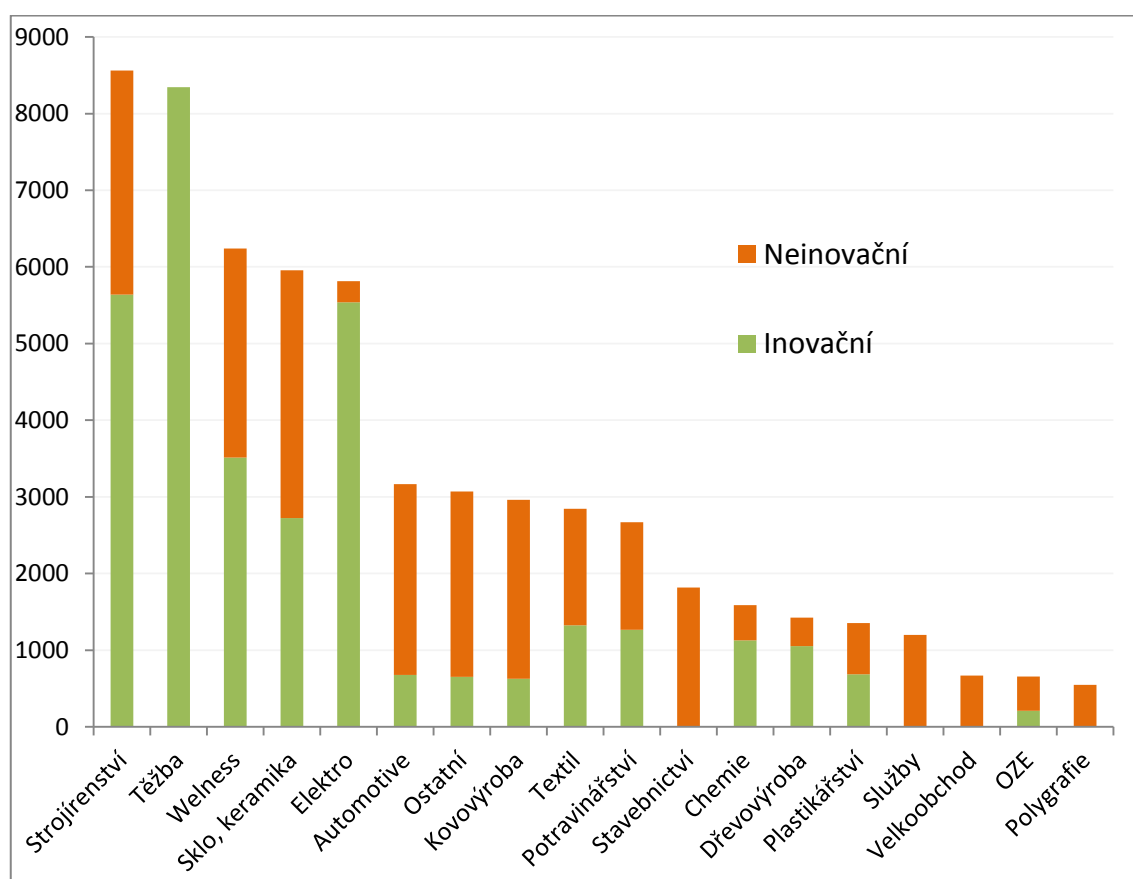
Obrázek 3 Počet zaměstnanců jednotlivých oborů v Karlovarském kraji a vlastnictví v roce 2010

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

Jak v textilním, tak i v jakémkoliv jiném odvětví působí domácí i zahraniční firmy. Jejich odlišné strategie na ně mají značný vliv. Jejich poměr není na zdejším trhu vyrovnaný. Podle grafu 3 je zřejmé, že je zde převaha domácích firem. Pro textilní firmy to ale neplatí, jsou již ve vlastnictví většiny zahraničních firem, protože je zde poměrně levná pracovní síla. Firmy ze zahraničí by zde chtěly spíše inovovat místní firmy, což vidíme na grafu 4. Poměr mezi zahraničními a domácími firmami je velký. Zlepšení ekonomického vývoje nastalo v textilním průmyslu díky rychle se rozvíjejícím zahraničním podnikům. Patří mezi ně například společnost de Wolf GROUP, která vyrábí rohože a matrace. Počet zaměstnanců bohužel klesá.

Obrázek 4 Počet zaměstnanců podle inovačního potenciálu v roce 2010

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

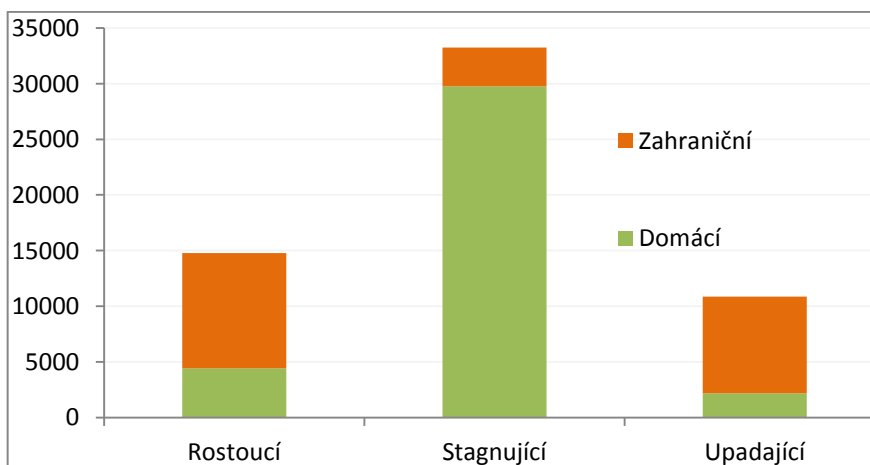
Tabulka 4 Nejvýznamnější odvětví v ekonomice kraje

Odvětví	Vývoj zaměstnanosti (v %)		Vývoj tržeb (v %)		Produktivita a (tržby/zam. v tis. Kč)	Počet firem	Zahraniční firmy v %
	2000/10	2005/10	2000/10	2005/10			
Strojírenství	143	100,6	182,4	96	1751	55	20
Elektro	140	152,7	193	161,3	881	34	47,6
Sklo	154,6	109,9	152,3	115,8	1431	30	17,6
Wellness	107	129,5	269,4	139,7	1004	27	30,8
Kovovýroba	74,6	74,3	123,3	116,8	1262	26	50
Textil	89	107,5	141,6	134,1	1339	26	66,7

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

Z grafu 5 je zřejmé, že zde působí nejvíce firem se stagnujícím potenciálem. Převážnou většinu z nich zaujímají domácí firmy, které dosahují příznivých hospodářských výsledků. Na druhou stranu většina rostoucích firem pochází ze zahraničí. To je důkaz toho, že ekonomická stránka Karlovarského kraje je na nízké úrovni a je závislý na ostatních krajích v oblasti inovací, nových znalostí a technického pokroku a celkového rozvoje. Například pomocí zakládání poboček německých firem a tím zprostředkování nových pracovních míst pro místní obyvatele. Naopak domácí firmy se snaží vstoupit na nové trhy, čímž se snaží zvýšit poptávku po jejich výrobcích. Tabulka 4 nám říká, že v porovnání s ostatními odvětvími vývoj textilního průmyslu během 10 let od roku 2000 spíše celkově klesal (o 11%).

Obrázek 5 Pozice domácích a zahraničních firem v segmentech ekonomiky Karlovarského kraje (dle počtu zaměstnanců)

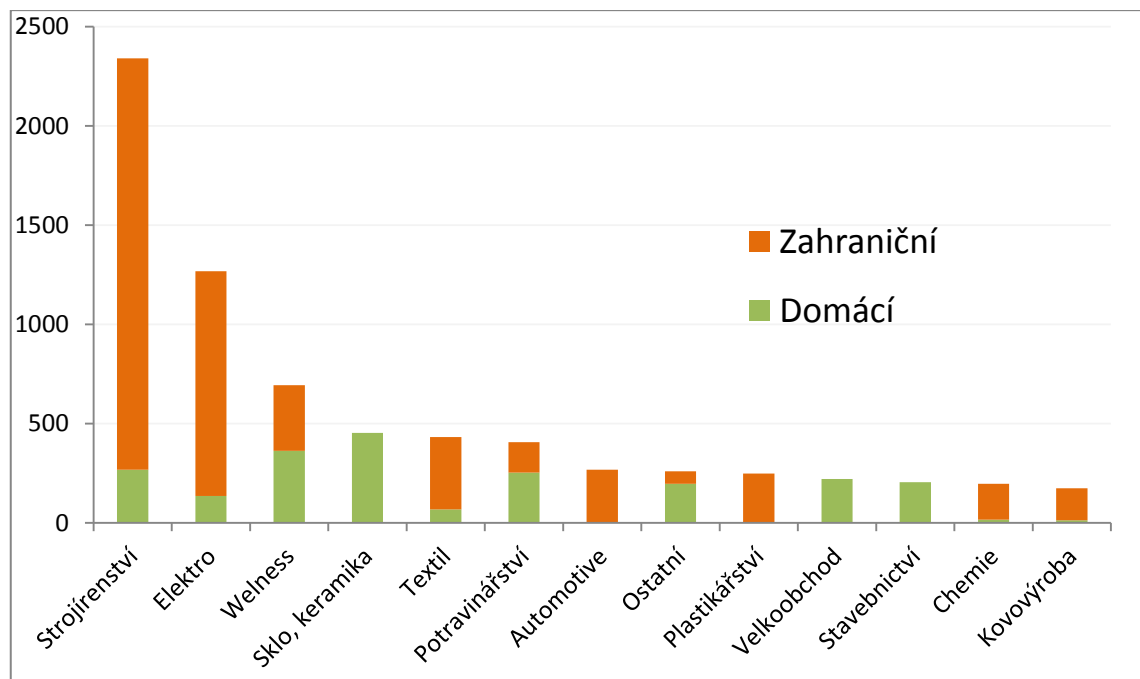

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

4.1 Segment rostoucích firem

Podle dostupných zjištění podle grafu 6 lze konstatovat, že se v kraji nenachází příliš rostoucích firem. Stejně tak i v textilním a oděvním průmyslu. Střední firmy tvoří největší podíl (2 z nich zaměstnávají 50 zaměstnanců a další dvě dokonce nad 100 zaměstnanců). Pro střední a velké firmy v tomto segmentu je typická vlastnost, že jsou schopny tvořit úspory z rozsahu a lépe reagovaly na ekonomickou krizi, kdy byl malý zájem o výrobky. Pravděpodobným důvodem, proč jsou v tomto segmentu převážně střední podniky, je zásah zahraničních firem, které investovaly do těchto místních firem. Z grafu 6 je tudíž zřejmé, že je zde zahraničních firem převaha.

Obrázek 6 Zaměstnanost v růstovém segmentu

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

Jak je již výše zmíněno, zahraniční společnosti jsou zde velmi úspěšné. Jejich obchodní strategie často probíhá tím způsobem, že vyrobené produkty v Karlovarském kraji prodají prostřednictvím jejich nadřízené společnosti odběratelům na zahraničním trhu. Pro Karlovarský kraj je typické, že je zde poměrně levná pracovní síla kombinovaná s dobrými technologickými znalostmi pracovníků a z hlediska polohy se nachází na výhodné pozici oproti východnějším zemím v Evropě. Ve srovnání s ostatními odvětvími v kraji se textilní průmysl podle zaměstnanosti nachází na pátém místě. Lepší

postavení na trhu má strojírenství, elektro, wellness/balneo a sklokeramická výroba. Zajímavé je, že i u těchto firem převažují zahraniční majitelé.

Firmy v růstovém segmentu dbají na vysoce kvalitní proces výroby, čímž vznikají kvalitní pracovní místa s vysokým platovým ohodnocením. Získání těchto pracovních pozic je ovšem podmíněno absolvováním požadovaného vzdělání. Firmy textilního průmyslu vyrábí spíše méně složité hotové produkty nebo výrobky, které budou sloužit jako součást nějakého finálního výrobku. Výroba zdejších firem tvoří jakýsi mezičlánek při výrobě produktů. Působení zahraničních firem zde má také své opodstatnění. Při pohledu na technologicky náročné výrobky, které se vyrábí v zahraničních a domácích firmách. V růstovém segmentu se většina zahraničních firem soustředí na tvorbu meziproduktů, zatímco domácí se soustředí na výrobu hotových výrobků.

Domácí firmy z tohoto segmentu se naopak orientují na výrobu hotových výrobků či dílčích produktů, například potahů do autosedaček. Tento způsob výroby vyžaduje vyšší technologickou náročnost. Jeho výhodou je lepší porozumění požadavkům zákazníků, ke kterým jsou blíže oproti výrobcům meziproduktů. Mohou tak lépe zdokonalovat své produkty. Mezi růstovými firmami se nachází spíše střední a malé podniky. Finanční stránka není tak silná jako u velkých konkurenčních firem. Proto je pro ně obtížné expandovat na nové trhy, kde by mohly získat výhodné pozice pro své působení.

Rychlost ekonomického růstu tohoto segmentu je zcela odlišná pro domácí a zahraniční podniky. Zahraniční firmy investovaly nemalé částky a dokázaly tak rychle zaměstnat více zájemců o zaměstnání. Později se jim podařilo tvořit vyšší tržby. Domácí textilní podniky v Karlovarském kraji musí svádět větší boj s konkurencí, protože jejich růstu a rozvoji brání fakt, že musí ještě soupeřit s jinými podniky. Často s nadnárodními. Globální ekonomická krize způsobila také zpomalení ekonomického růstu firem. Tato otázka se samozřejmě týká i zahraničním firem. Ale ne v takovém měřítku jako českých podniků.

Existuje zde jistá závislost, kdy jsou malé regiony závislé na větších vyspělých oblastech. *„Značná závislost poboček TNC v KV kraji na jejich mateřských společnostech či skupinách, které je ovládají, byla v minulém období pro ekonomickou výkonnost kraje prospěšná, neboť tyto společnosti byly jejím hlavním tahounem. Pobočky zahraničních firem v regionu se soustředí většinou na produkci jednoduchých*

dílčích komponentů, které slouží dále jako vstupy při výrobě strojů či finálních výrobků. Data za roky 2009 a 2010 dokonce ukazují, že tyto podniky nepocítily příliš negativně ani dopady hospodářské krize.“ (Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje 2013-2020, s. 42)

4.2 Segment stagnujících firem

Segment stagnujících firem zahrnuje nejvíce firem v porovnání s ostatními segmenty. Převážně stagnují malé firmy a střední podniky.

Působí zde více českých firem než ze zahraničí. V růstovém segmentu nastal opačný jev, kdy má zastoupení více zahraničních firem. Zvláště pro textilní průmysl je typické, že zde působí nejvíce středních podniků. I tyto podniky se snaží vstupovat na nové trhy a vyrábět nové výrobky, o které bude zájem. Bohužel zvyšující se náklady na výrobu a energii v období ekonomické krize způsobily pozastavení jejich růstu a byly nuceny se přesunout na východ, aby byly schopny snížit náklady a dále tak konkurovat. Firmy se tak pokoušejí udržet na trhu pomocí různých strategií. Většinou redukují výrobu nebo snižují stavy zaměstnanců.

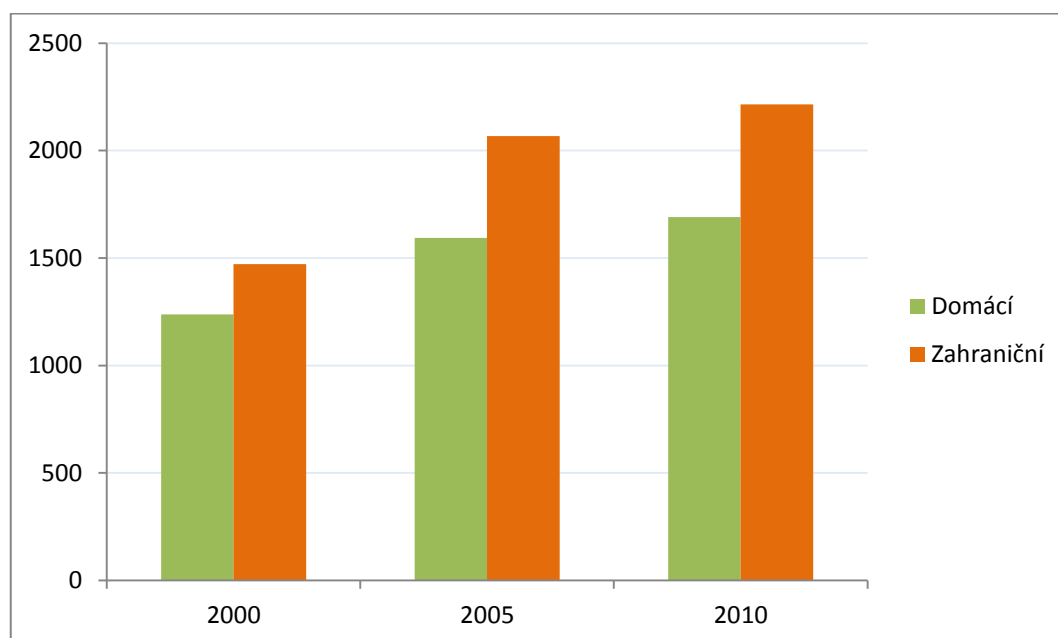
Nejvíce firem pochází z České republiky. Najde se i několik výjimek. Jedná se především o střední firmy. Například firma Büttner Textil s.r.o. zabývající se výrobou pracovních oděvů a uniforem, pochází z Německa. I tyto podniky mají problém s dalším rozvojem, protože disponují malými finančními prostředky, které potřebují hlavně ke krytí nákladů. Je také možné, že hlavním problémem nemusí být nedostatek finančních prostředků. Existují i jiné faktory, které mohou ovlivňovat produktivitu malých a středních podniků. Vliv na růst malých a středních podniků může mít i nedostatečná motivace majitelů těchto firem a málo zkušeností se vstupem na nové trhy a rozvíjení se na těch stávajících. S tím souvisí i plýtvání zdroji, kdy podniky nerespektují pravidlo minimalizovat náklady a zvyšovat zisk. To ztěžuje podnikům uplatnění vlastního, často kvalitního know-how. Všechny tyto překážky nejsou bohužel doménou jen textilního průmyslu, ale týkají se i ostatních odvětví.

Mezi stagnujícími podniky lze nalézt mnoho rozdílů. Některé dosáhly značného růstu produktivity v období let 2005 až 2010. To znamená, že během snižování zaměstnanosti se podařilo zvýšit tržby. Takové podniky mohou být brzo zařazeny do růstového segmentu. Bohužel pro domácí firmy, takové výsledky mají zejména firmy ze zahraničí,

kteře vyrábějí hlavně výrobky pro automobilový průmysl. Na druhou stranu domácí firma Vlnap, a.s. při zvýšení počtu pracovních míst nedosáhla vyšších tržeb. Zásadním důvodem bude skutečnost, že firma Vlnap, a.s. je v úzké spolupráci s Nejdeckými česárnami vlny a.s., přes kterou byly produkty dodávány na trh. Tím pádem vzrostly tržby nejdecké společnosti.

Na grafu 7 vidíme, že skoro všechny firmy v tomto segmentu zaznamenaly v období 2000-2005 značný ekonomický růst. Jejich růst se bohužel v letech 2005-2010 nepodařilo udržet. V roce 2007 nastala hospodářská krize, během které došlo ke snížení zájmu o produkty. Tím byl zbrzděn ekonomický růst firem v stagnujícím segmentu.

Obrázek 7 Produktivita (tržby/zaměstnanec v tis. Kč) u stagnujících firem v letech 2000 - 2010

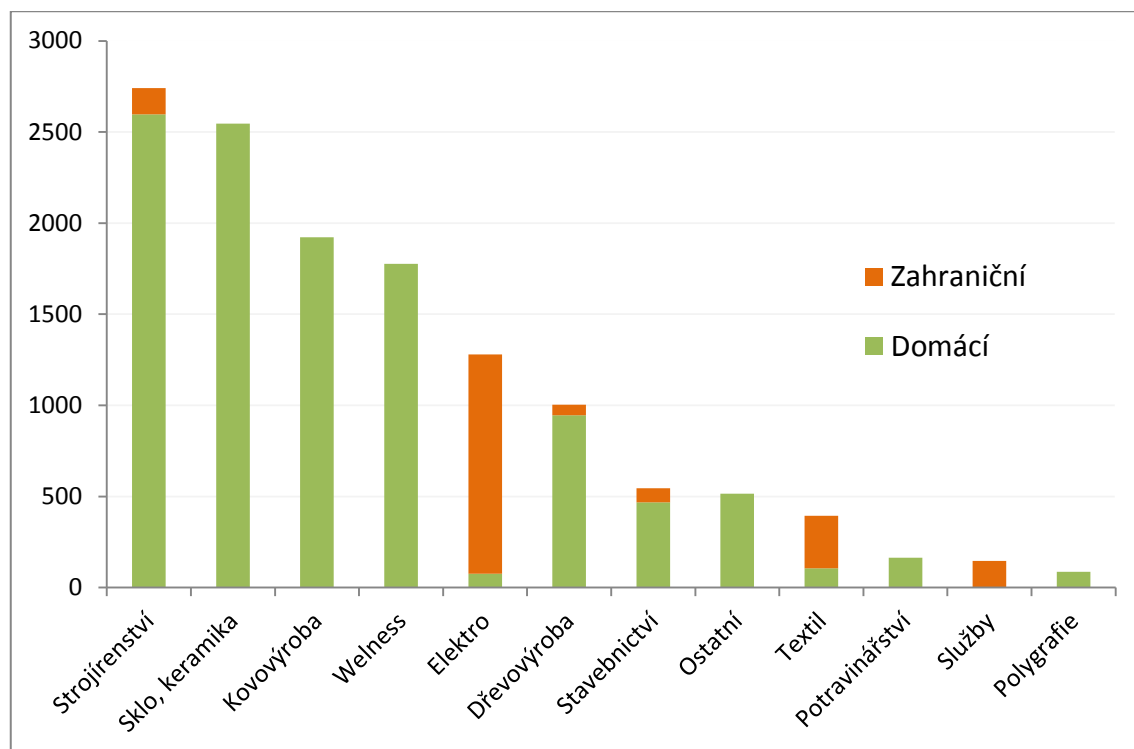
Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

4.3 Segment upadajících firem

Při pohledu na graf 8 si můžeme všimnout, že odvětví textilu zastává pátou pozici v počtu firem zasažených úpadkem. V tomto segmentu se nachází všechny velikostní typy firem. Některé firmy za posledních deset let dosahovaly příznivých hospodářských výsledků a musely být přeřazeny ze skupiny velkých firem mezi střední podniky. Stagnující segment zahrnuje spíše firmy domácí než zahraniční. Stejná situace nastala i pro podniky patřící do segmentu stagnujícího. Úpadek se týká především textilních firem, které mají v Karlovarském kraji dlouhodobou tradici. Mají tak v tomto segmentu převahu nad zahraničními. V některých firmách stále probíhá restrukturalizace, která je může omezovat v objemu vyrobené produkce a znesnadňuje vstup na nové trhy. MSP jsou převážně ve vlastnictví zahraničních podniků. Ve výrobě zaměstnávají méně kvalifikované pracovníky, kterým není vyplácena vysoká mzda. Proto se stávalo v období hospodářské krize, že zaměstnanci požadovali vyšší mzdy. Jejich požadavkům nebylo vyhověno a odešli za lepším výdělkem do jiného kraje.

Tento segment zahrnuje nejvíce firem se zaměřením na hotové výrobky (výroba ochranných pomůcek, rukavice, zástěry, bytové a stolní konfekční textilní výrobky, pracovní oděvy, sportovní vybavení). Ve spolupráci s Asociací textilního a kožedělného průmyslu (dále ATOK) bylo zjištěno, že se jedná o společnosti Libatex s.r.o. ze Sokolova, Snaha - kožedělné výrobní družstvo z Karlových Varů nebo Topstick strojní vyšívání s.r.o. také ze Sokolova. Jejich produkce nedokázala konkurovat výrobkům na světových trzích. Tam dominují firmy s minimálními náklady na pořízení surovin, ze kterých dokáží vytěžit maximum. Tyto firmy pochází hlavně z východní Evropy a Asie. Způsob, jak se dostat z úpadkového segmentu mezi stagnující či dokonce mezi růstové firmy, je soustředit se na kvalitní výrobu produktů a dosahovat vyšších zisků pomocí vyšší přidané hodnoty. Výroba polotovarů zahraničních firem v tomto kraji zajistila zahraničním firmám vyšší zisky a jistotu prodeje firmám, které budou tyto výrobky jistě potřebovat. Proto se jich v této skupině nenachází příliš.

Obrázek 8 Zaměstnanost v upadajícím segmentu

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

5 Hlavní bariéry rozvoje odvětví textilního a oděvního průmyslu

Podle segmentů popsaných v předchozí kapitole je možné identifikovat několik bariér, které brání textilnímu a oděvnímu průmyslu v jeho rozvoji v Karlovarském kraji. Hlavní bariéry jsou:

- nízká úroveň růstu hospodářství Karlovarského kraje a z toho plynoucí přizpůsobivost světovým trhům.

Problémy, které vytváří tuto bariéru a jistým způsobem ji podporují, je možno definovat takto:

- do Karlovarského kraje investuje málo zahraničních podnikatelů
- méně rozvinutá podnikatelská sféra
- nedostatečná kvalifikovanost zaměstnanců

Všechny tyto problémy mají největší význam a na ně navazuje mnoho dalších problémů, které jsou navzájem propojeny. Tím pádem pokud se hledá nějaké opatření, které by předcházelo těmto problémům, je nutné uvažovat o všech možných variantách, aby nedocházelo ke zhoršení ekonomiky textilního odvětví v Karlovarském kraji. Nízký potenciál růstu textilního a oděvního průmyslu v Karlovarském kraji, se kterým souvisí obtížná přizpůsobivost světovým trhům, je největším problémem, jehož je nutné se zbavit. Počátky těchto problémů pochází z období let po roce 1989, kdy se česká ekonomika začala transformovat z centrálně plánované na tržní. Stav ekonomiky je možné popsat takto:

- investoři se spíše orientovali na jiná odvětví (strojírenství, sklářství, těžba nerostných surovin) než na textilní průmysl
- textilní odvětví vyžadovalo vysoké náklady na provoz (spotřeba energie, spotřeba surovin,...)
- zastaralé technologické postupy, způsoby řízení podniků a neznalost obchodních strategií v prostoru tržního hospodářství.

V textilním průmyslu byla převaha českých velkých podniků, které zde existovaly již před pádem železné opony. Příčina jejich stagnace tkví zřejmě ve vysokých nákladech vynaložených ke spotřebě energie a pokles poptávky po vyrobených produktech. Rozvoj těchto firem brzdil fakt, že se byly nuceny se soustředit na nové trhy v západní Evropě, zatímco předtím se obchodovalo s vyrobenou produkcí převážně jen ve východní Evropě. Tyto firmy měly často nedostatek zkušeností a znalostí, jak se těmto novým trhům přizpůsobit.

Další příčinou problémů v textilním průmyslu byl nedostatek nových investorů, kteří by zde chtěli vložit své finanční prostředky do již fungujících podniků. Domácí firmy nepřitahovaly zahraniční investory, protože nepatřily mezi firmy v růstovém segmentu. Výhodou je sousedství s Německem. Karlovarský kraj je pro německé investory oblastí s nepřiliš vysokými cenami. Proto zde začaly podniky německé firmy s malým počtem zaměstnanců. To pomohlo zlepšit situaci na trhu v Karlovarském kraji, který zaznamenal růst ekonomiky na úroveň české ekonomiky. Jistý přínos německých firem to mělo i pro nezaměstnanost, která se přestala zvyšovat. Pozemky, které by sloužily k průmyslové činnosti, nebyly připraveny k prodeji případným zájemcům. Z toho důvodu počátkem druhého tisíciletí minula tento kraj vlna PZI. Spolu s nedostatkem ploch připravených pro nové investory (tzv. greenfields) a nízké vzdělanostní úrovni obyvatelstva to byly hlavní důvody, proč se kraji téměř vyhnul boom přímých zahraničních investic. Zahraniční investice poté od roku 2003 měly výrazný vliv na textilní společnosti, které odprodejem vlastnických práv zahraničním investorům nakročily lepším hospodářským výsledkům. Domácí firmy začaly fungovat jako zprostředkovatelé informací o stavu textilního průmyslu v Karlovarském kraji, kdy zahraničním firmám objasňovaly způsob fungování místního trhu nebo i technologií.

Hospodářská krize měla samozřejmě výrazný vliv na výše identifikované problémy. Velké podniky zažily úpadek a jejich kapacity musely být přizpůsobeny velikosti středních a malých podniků.

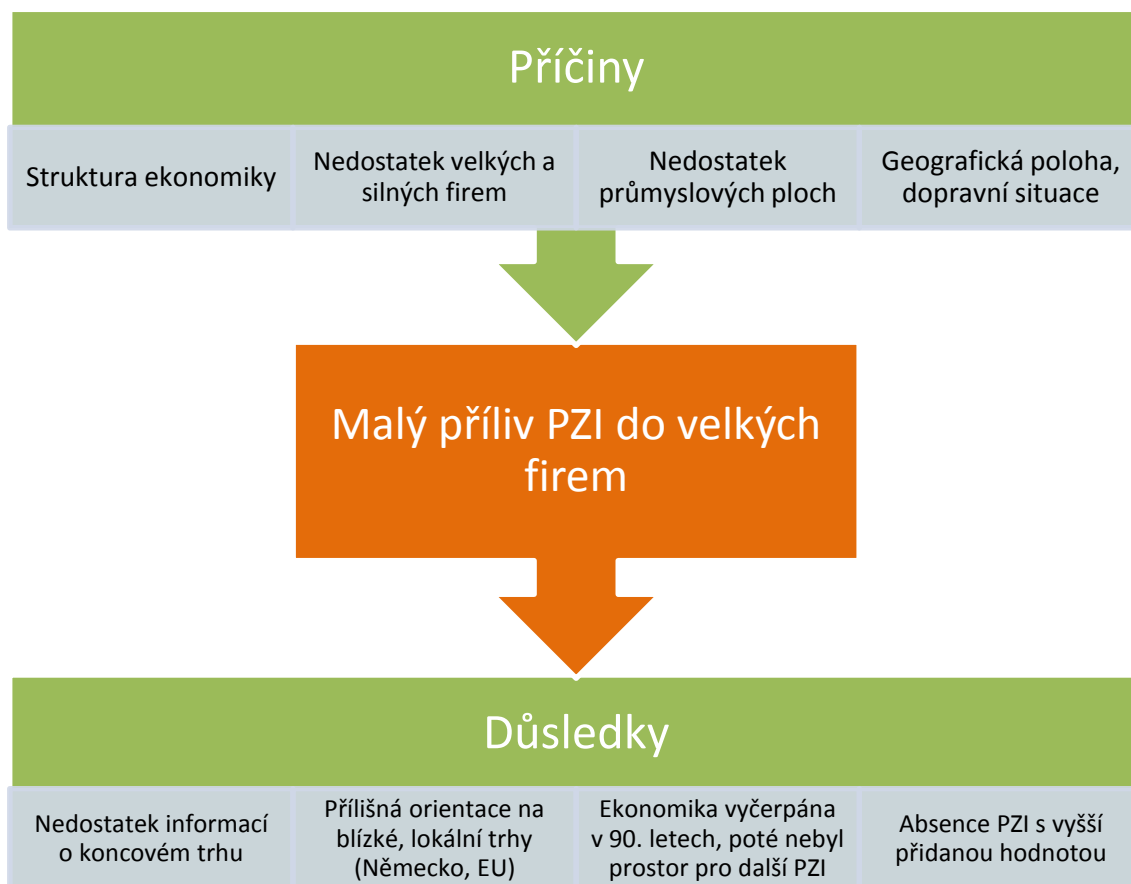
5.1 Malý příliv přímých zahraničních investic

Existence zahraničních majitelů na trhu v Karlovarském kraji je velmi důležitá. Zahraniční firmy dosahují lepších hospodářských výsledků než firmy domácí. Jejich vyrobená a prodaná produkce bývá o úroveň výše, co se týče dosažených tržeb. Přináší také mnoho nových poznatků o technologiích a manažerských dovednostech.

Přímé zahraniční investice začaly podniky v Karlovarském kraji přijímat vůči ostatním krajům v omezené míře. Zejména kvůli neatraktivnosti místního trhu. Příliv zahraničních investic nastal již počátkem 90. let minulého století, protože se otevřel český trh a Karlovarský kraj byl tak pro německé investory lépe dostupný. Dobré reference a poměrně levný zdroj pracovních míst hrají také svou roli. Na obrázku 9 si můžeme všimnout, že vedle struktury ekonomiky v kraji, nedostatku velkých a silných firem a nedostatku volných ploch pro investory, je také příčinou špatná dopravní dostupnost kraje a jeho periferní poloha. Tento stav dopravní dostupnosti se začíná postupem času zlepšovat. Probíhá zde dostavba dálniční silnice, která bude napojena na německou dopravní síť. Ze všech těchto příčin plynou důsledky. Špatná pozice firem v globálních hodnotových řetězcích, přílišná orientace na blízké, lokální trhy (především Německo a EU), ekonomika vyčerpána v první polovině 90. let s následným nedostatkem prostoru pro další přímé zahraniční investice a absence PZI s vyšší přidanou hodnotou.

Všechny tyto příčiny a důsledky budou diskutovány v následujících podkapitolách

Obrázek 9 Schéma možných příčin a důsledků malých PZI

Zdroj: Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje 2013-2020 - upraveno

5.1.1 Příčiny

Jak je znázorněno na obrázku 9, Karlovarský kraj se transformoval z centrálně plánované ekonomiky na tržní ekonomiku s problémy ve struktuře ekonomiky, nedostatku velkých a silných firem, nedostatku volných ploch pro investory a špatné dopravní dostupnosti. Firmám se nedařilo nalákat investory. Ekonomika v Karlovarském kraji podléhala hlavním zpracovatelským odvětvím (zejména sklářství, porcelán), která byla pro zahraniční investory nezajímavá. Hlavní problém byl ve vysokých nákladech na hospodaření včetně mezd zaměstnancům. Nejistá byla také poptávka po vyrobených produktech. Na evropském trhu panovala velmi silná konkurence. Domácí firmy neměly dostatečně silné argumenty, aby zaujaly zahraniční investory. Kdyby měly k dispozici například nějaké převratné know-how, mohly tak lépe získat pozornost zahraničních firem.

Ekonomika Karlovarského kraje nepatří k největším, paradoxně se zde naopak nacházelo dříve více velkých stabilních firem. Nyní jsou zde převážně ekonomicky slabé střední a malé podniky, které by nebyly schopny produkovat přímé zahraniční investice a sloužily by tak jako mezičlánek pro své kmenové společnosti, kterým by se vložené investice vracely.

Počátkem 90. let byl zájem o stavbu průmyslových hal. Bohužel bylo málo volných stavebních parcel, na kterých by se výrobní haly mohly postavit. Těchto ploch bylo nedostatek kvůli charakteristickému typu krajiny, na které se rozléhají převážně oblasti zasažené těžbou nerostných surovin a chráněné krajinné oblasti. Velkou roli také hrají města, která nepovažovala přípravu těchto ploch za důležitou do roku 2000. Od té doby se jejich názor změnil, protože to byl způsob, jak předejít růstu nezaměstnanosti.

Dalším problémem, proč byl Karlovarský kraj pro zahraniční zájemce neatraktivní, je fakt, že zde byla špatná dopravní situace. Ze západní Evropy sem nevedlo žádné přímé dálniční spojení. Nejbližší německá dálnice byla z hranic Karlovarského kraje vzdálena 20 km. Neexistence žádného většího ekonomického střediska v tomto kraji je také určitou nevýhodou.

5.1.2 Důsledky

Zahraníční firmy začaly působit v tomto kraji za účelem výroby menších produktů a polotovarů určených pro další zpracování. Jejich výhodou je nižší cena, pomocí které může účinněji konkurovat. Cena nesmí být ovšem příliš nízká, což někdy vyvolává pocit nekvalitního produktu. S rostoucí cenou pracovních sil a posílením české měny vůči euru, stávají se české produkty, včetně těch v Karlovarském kraji, méně schopnými konkurovat. Dochází tak k dalšímu stěhování zahraničních investorů do jiných krajů, kde jsou příznivější podmínky k podnikání. Důsledkem toho se pro textilní a oděvní průmysl nedaří dlouhodobě vytvořit v organizační struktuře podniků oddělení typu vývoje či strategického řízení. Důvodem jsou nízké rozhodovací kompetence místních malých a středních firem. Tyto firmy bývají řízeny dálkově ze zahraničí, odkud dostávají veškeré instrukce ohledně distribuce surovin do výroby, procesu výroby a strategie prodeje vyrobených produktů. Díky firmám ze zahraničí je v textilním průmyslu tohoto kraje pouze nižší nezaměstnanost.

Skoro všechny firmy v rukách zahraničních společností patří německým vlastníkům. Dochází tak k vývozu zboží především do Německa a Evropské Unie. Nejedná se přímo o zboží. Vyrobena produkce je v rámci jednoho podniku převezena do Německa, odkud už probíhá samotný prodej výrobku.

Nízká nezaměstnanost a málo volných ploch k podnikání mělo vliv na zahraniční investory, kteří tak neměli zájem zde investovat.

Růst výroby spíše jednoduchých výrobků pro zahraniční firmy nutil domácí firmy zaměstnávat pracovníky s méně zkušenostmi, protože jejich odvedená práce byla poměrně levněji zaplácena než práce kvalifikovaných pracovníků. V tomto kraji tak vzniká nedostatečný zájem o vysoce kvalifikované pracovníky.

5.2 Nevýkonný domácí podnikatelský sektor

Hospodářské výsledky českých textilních a oděvních podniků v Karlovarském kraji zdaleka nedosahují tak vysoké úrovně jako v zahraničních firmách. Převážná většina z nich patří do skupiny stagnujících a úpadkových firem. Tempo růstu těchto firem je na výrazně nižší úrovni než u firem ve vlastnictví zahraničních majitelů. Mezi nimi má textilní průmysl značné zastoupení. Některé stále prochází restrukturalizací, během které klesá jejich produktivita. Nutné bylo přijít na trh s novými výrobky nebo vstoupit na jiný trh, kde by byl o ně větší zájem než o ty stávající. Dalším faktorem je moderní stránka výroby. Technologie potřebují stále inovovat a vyvíjet se, aby byl podpořen růst výroby. Technologická zlepšení mají vliv na lidské zdroje, kterých bývá najednou přebytek a firmy tak musejí sáhnout k propouštění zaměstnanců. Z této příčiny se některé firmy transformují z velkých na střední až malé.

Jak je již v jedné z výše uvedených kapitol uvedeno, mohli jsme si všimnout, že mezi textilními a oděvními společnostmi v Karlovarském kraji převládá počet středních a malých podniků. Většina z nich je stagnujících či upadajících. Najdou se mezi nimi i firmy, které jsou ve fázi růstu. Neexistuje ovšem žádná, která by byla na trhu tak úspěšná, že by se vypracovala mezi hlavní tahouny ekonomiky tohoto kraje. V souhrnu je účast MSP na tvorbě ekonomického růstu minimální. Proto by se na ně mělo více soustředit, rozvíjet jejich potenciál, aby byly větším přínosem pro ekonomiku kraje.

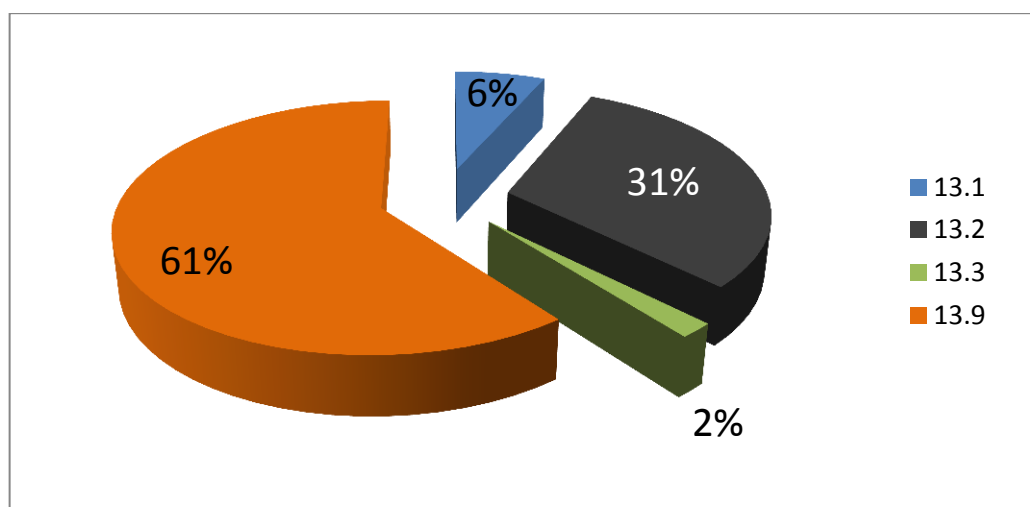
Převážné množství českých textilních podniků musí sledovat stav poptávky po produktech zahraničních firem na okolních trzích ve střední Evropě, ale i v České republice. Jestli jim chtějí obstojně konkurovat, budou muset vyrábět podobné nebo technologicky méně náročné výrobky.

5.2.1 Příčiny

Vedle hlavních výrobních činností se textilní firmy zabývaly také na konečnou úpravu textilií (skupina CZ NACE 13.3), jejíž podíl na tržbách tvořil podle grafu 10 do roku 2012 (novější data nejsou bohužel k dispozici) necelá 2%. Dá se předpokládat, že v Karlovarském kraji bude tato hodnota přibližně stejná. Tento obor byl závislý na ostatních skupinách, které tvořily na tržbách daleko větší podíl. Zejména skupina 13.2 - Úprava a spřádání textilních vláken a příze s 60,6% podílu a skupina 13.2 - Tkaní textilií s 30,9%. Krizová situace skupiny 13.3 probíhá v některých firmách dodnes, což s největší pravděpodobností zapříčinila inovační neschopnost podniků, které nemohou nalézt vhodné nové trhy, na kterých by jejich výrobky mohly konkurovat.

Nedostatečnou zainteresovaností firem do jejich aktivit v kraji nebyl založen dostatek menších firem, které by pomohly výrazněji k růstu ekonomiky v Karlovarském kraji. Od toho se odvíjí ochota malých českých firem inovovat. Drží se raději starých postupů a méně inovují své výrobní procesy. Podniky textilního průmyslu i jiná odvětví v rámci Karlovarského kraje mezi sebou často soupeří, nesnaží se spolupracovat a nevytváří tak prostor k vývoji. Pokud by zde nebyla rivalita v tak vysoké míře a tvořila by se partnerství, vznikla by řada nových produktů, které by na trhu pravděpodobně lépe obstály

Obrázek 10 Podíl skupin CZ-NACE 13 na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2012

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

5.2.2 Důsledky

Důsledkem, proč není karlovarský textilní průmysl na takové úrovni jako v ostatních krajích, je malá poptávka zahraničních investorů po místních firmách, do kterých by byli ochotni investovat a stát se tak jejich majiteli. Tito investoři znali silné a slabé stránky skýtající se při vstupu do textilního průmyslu v tomto kraji a raději se zaměřili na jiná odvětví, která nejsou tak riziková. Jedná se hlavně o odvětví strojírenství a kovovýroby.

Nevýkonné místní podniky potřebovaly proniknout už od 90. let na nové trhy. Využívaly k tomu zahraniční firmy, pomocí kterých distribuovaly své výrobky koncovým zákazníkům. Tento způsob obchodu měl za následek minimální kontakt s koncovým zákazníkem a nedostávalo se tak domácím firmám více informací o trhu a požadavcích, které na něm již panují. Proto se domácí firmy začínají zastavovat na této úrovni vývoje, kdy vyrábí svou produkci převážně pro německé partnery a nejsou schopny proniknout na zahraniční trhy pod vlastním jménem. Odběratelé si také mohou klást podmínky v podobě nižších cen, které mohou být pro výrobce nevýhodnými. Jedná se zejména o výrobce produkující dlouhodobě neměnnou výrobu. Nezbyvá jim než k takovým podmínkám přistoupit, protože nemají jiné zdroje potřebné k udržení na trhu. V případě nesplnění domluvených stanov odběratelé odstoupí od obchodu a domluví se s jiným dodavatelem. K takovému kroku již řada zahraničních odběratelů přistoupila, což mělo za následek snížení vývozu v Karlovarském kraji.

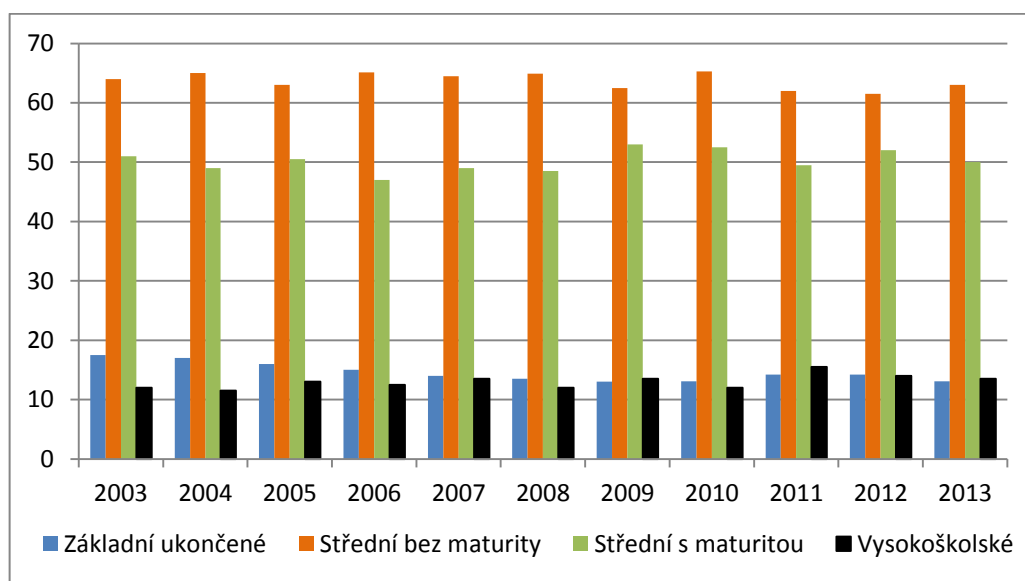
Závislost na zahraničních firmách je problémem, který ovlivňuje domácí firmy v realizaci jejich plánů, kdy by se mohly samovolně rozvíjet a inovovat. Jejich ekonomická stránka také není příliš dobrá, tudíž firmy mají problémy s udržením na trhu a mají tak málo prostoru k vlastnímu vývoji.

5.3 Kvalita vzdělání v rámci textilního průmyslu

Úroveň vzdělání obyvatelstva v Karlovarském kraji není celkově vysoká, což hraje důležitou roli při výběru zaměstnanců. Nyní je potřeba čím dál víc zaměstnávat vysoce kvalifikované pracovníky, kteří budou mít více rozhodujících kompetencí. Toho se stále nedaří dosáhnout, což dokazuje graf 11, z něhož můžeme vyčíst, že na pracovním trhu jsou k dispozici převážně lidé starší 15 let se středním vzděláním bez maturity. Výrazně za tímto stupněm vzdělání zaostávají obory středního vzdělání zakončené maturitou. Druhý nejmenší podíl vzdělaných tvoří vysokoškoláci a na posledním místě jsou absolventi středních škol. Poměr mezi jednotlivými stupni vzdělání je dlouhodobě na stejné úrovni a nelepší se. Míra vzdělání jednoznačně přispívá k ekonomické stránce textilních podniků.

Školy se v tomto kraji málo orientují na obory technického rázu. Kvalitních škol s dobrým jménem je v kraji nedostatek. Struktura zaměstnanosti je v nepoměru s obory technického vzdělání, které nabízí střední školy. Naproti tomu školy vzdělávají absolventy oborů nesouvisejících s textilním průmyslem. Jsou to nejčastěji obory uplatnitelné v administrativě či hoteliérství. Nouze o kvalitně vzdělané pro textilní průmysl je jedním z největších problémů, které brání firmám se rozvíjet.

Obrázek 11 Počet absolventů v Karlovarském kraji 2003-2013 (v tisících)

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

5.3.1 Příčiny

Historie je jedním z faktorů, proč je úroveň vzdělání v Karlovarském kraji tak nízká. V rodinách se dědilo vzdělání z generace na generaci. Pokud rodiče vystudovali například střední školu s výučním listem, bylo pravidlem, že jejich potomek absolvoval stejnou školu. V minulosti probíhala v tomto kraji těžba nerostných surovin v Sokolovské pánvi. Pro získání pracovní pozice při této činnosti potřebovali lidé většinou výuční list. Práce v těžebním průmyslu byla sice fyzicky náročná, ale byl o ní velký zájem, protože byla dobře ohodnocena. Dalším mezníkem, který ovlivnil vzdělanost v kraji, je konec druhé světové války. Po jejím konci došlo k odsunu německých obyvatel. Poté se sem začali stěhovat noví obyvatelé, se kterými zanikly tradice místních starousedlíků.

V dnešní době odchází obyvatelé kraje do jiných krajů. Životní úroveň zde není vysoká, poptávka po pracovních pozicích ze strany zaměstnavatelů není příliš zajímavá a čerství absolventi středních škol hledají uplatnění spíše v oborech, ve kterých byli vyučeni. Takových možností se jim zde ale nedostává z důvodu nepoměru mezi nabízenými druhy pracovních míst a typy oborů, které jsou zde vyučovány.

Výběr oboru, pro který se budoucí studenti rozhodnou, je také velmi důležitý. Dnes dávají bohužel přednost oborům zaměřených méně na techniku. Technicky zaměřené obory nejsou lákavé především z hlediska finančního a studenti tak volí „populárnější“ obory. I když skutečnost je někdy jiná a výdělek při těchto oborech je na vysoké úrovni. Tento problém není záležitostí jen Karlovarského, ale i jiných krajů. Ale protože počet vystudovaných středoškoláků je příliš vysoký v tomto kraji oproti ostatním krajům, je důležité se touto problematikou zabývat. Důležitým faktorem je míra, jakou se školy snaží zaujmout budoucí studenty. Tato fáze výběru budoucího vzdělání hraje velkou roli.

Zaměstnavatelé se snaží vzdělanost svých zaměstnanců zvýšit i v rámci pracovního poměru, kdy je posílají na různá školení a rekvalifikační kurzy. To však nevede k tak kvalitnímu kvalifikačnímu růstu, jako kdyby navštěvovali pravidelně střední nebo vysokou školu.

5.3.2 Důsledky

Textilní průmysl potřebuje kvalifikované zaměstnance, kterých je na trhu práce málo. Dostupná pracovní síla nabízí absolventy jiných oborů, a proto se tvoří vyšší nezaměstnanost. Jediným řešením, jak tento problém vyřešit, je vytvoření více studijních programů na školách zaměřených na technické obory. Nízký příliv zahraničních investic nedokázal do Karlovarského kraje přivést výše kvalifikované pracovníky. Vzdělání ovlivňuje také manažerské dovednosti. Pokud se jeho kvalita nezvýší, manažeři nebudou schopni správně rozhodovat. Od toho se dále odvíjí dosažené hospodářské výsledky, vývoj společností. K manažerským dovednostem by se měli naučit studenti minimálně již na střední škole.

Zdejší společnosti se snaží navázat spolupráci se středními a vysokými školami. Jejich cílem je přiblížit technické obory studentům, což by mělo vést ke zvýšení kvalifikace v těchto oborech a ke snížení nezaměstnanosti. Navíc budou firmy schopny více konkurovat na trhu, pokud získají schopné pracovníky.

6 Mezinárodní konkurenceschopnost

Vývoj mezinárodního obchodu v textilním průmyslu popisuje tabulka 5, která obsahuje dostupná data z let 2009 až 2012, protože novější data nebyla dosud zpracována.

Můžeme pozorovat, že celkový vývoz výrobků do zahraničí zaznamenal od roku 2009 do roku 2010 mírný růst zhruba o 7,8%. O rok později vzrostl export výrazněji o 13 %. Celkem vzrostl vývoz za poslední tři roky o necelou čtvrtinu, tedy o 9,8 mld. Kč. Výrazný nárůst exportu nastal zřejmě přílivem nových zahraničních investorů do tohoto průmyslového sektoru. Nejvyšší růst vývozu zaznamenala skupina 13.1 (Úprava a spřádání textilních vláken a příze), která vzrostla téměř o 60%. Největší podíl na vývozu má skupina 13.9 (Ostatní textilie), která tvořila v každém roce skoro dvakrát více vývozu než 2. největší exportní skupina 13.2 (Tkaní textilií). Skupina 13.9 dominuje, protože se do ní řadí firmy, které vyrábí hotové výrobky a také produkty určené k dalšímu zpracování.

Dovoz ve sledovaném tříletém období neměl mezi jednotlivými lety takové výkyvy jako v případě vývozu. V posledních letech probíhal také pouze růst. Největší změna proběhla mezi lety 2009-2010, kdy import vzrostl zhruba o 3,5 mld. Kč. Nejmenší rozdíl vznikl mezi lety 2011 a 2012, když rozdíl v dovozu činil jen 221,7 mil. Kč, což je 0,54 %. V letech 2009 až 2012 vzrostl dovoz celkově o 7,8 mld. Kč. V roce 2012 byly do ČR dovezeny textilní výrobky za cca 40,8 mld. Kč, což ve srovnání s rokem 2011 znamená nárůst o 0,5 %. Mezi hlavní dovozní položky patřila produkce CZ-CPA 13.9 Ostatní textilie, včetně subdodavatelských vztahů. Ve struktuře dovozu převládají dodávky ze zemí EU. Přitom se jedná vesměs o textilní výrobky s vyšší přidanou hodnotou nebo výrobky, kde byla výroba utlumena, jako např. koberce a textilní podlahové krytiny. V dovozu ze třetích zemí převládají spíše standardní výrobky s nižší přidanou hodnotou.

Saldo nemělo v každém roce příznivý vývoj. Důvodem je záporný rozdíl vývozu a dovozu ve skupině 13.9. V této skupině činil mezi lety 2009-2010 celkem -1,31 mld. Kč. V dalším roce se jej podařilo snížit o jednu miliardu korun. V roce 2012 došlo opět ke zvýšení záporného salda skupiny 13.9 na -1,01 mld. Kč.

I přes tyto potíže vzrostlo celkové saldo mezi lety 2009-2012 o 30,7%. V budoucnu lze předpokládat, že do českých textilních podniků bude investováno více finančních prostředků, aby podniky byly schopny dále zvyšovat svou konkurenceschopnost a staly se tak českou textilní velmocí, jako tomu bylo v době centrálně plánované ekonomiky.

Tabulka 5 Zahraniční obchod s výrobky CZ-NACE 13 v běžných cenách v letech 2009 - 2012

CZ-NACE	Vývoz celkem (mil. Kč)			
	2009	2010	2011	2012
13.1	5 326,6	7 216,7	8 293,2	8 481,3
13.2	11 990,3	12 060,2	13 643,5	14 010,5
13.3	-----	-----	-----	-----
13.9	22 254,1	23 377,4	26 571,1	26 878,9
Σ13	39 571,0	42 654,3	48 507,8	49 370,7

CZ-NACE	Dovoz celkem (mil. Kč)			
	2009	2010	2011	2012
13.1	4 454,3	5 421,0	6 490,3	6 598,2
13.2	6 461,4	6 580,9	7 232,4	6 376,8
13.3	-----	-----	-----	-----
13.9	22 150,1	24 685,3	26 920,9	27 890,3
Σ13	33 065,8	36 687,2	40 643,6	40 865,3

CZ-NACE	Saldo obchodní bilance (mil. Kč)			
	2009	2010	2011	2012
13.1	872,3	1 795,7	1 802,9	1 883,1
13.2	5 528,9	5 479,3	6 411,1	7 633,7
13.3	-----	-----	-----	-----
13.9	104,0	-1 307,9	-349,8	-1 011,4
Σ13	6 505,2	5 967,1	7 864,2	8 505,4

Zdroj: Český statistický úřad - upraveno

7 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizovat vývoj a současný stav textilního a oděvního průmyslu v České republice se zaměřením na vývoj v Karlovarském kraji.

Těchto cílů bylo dosaženo definováním struktury textilního a oděvního průmyslu, podle které bylo textilní odvětví rozděleno do několika výrobních skupin. Následně byl charakterizován vývoj tohoto odvětví od počátku 90. let. Toto období bylo zvoleno z toho důvodu, že česká ekonomika začala procházet transformačním obdobím z centrálně plánované ekonomiky na tržní. Analýza textilního průmyslu proběhla metodou teoretického srovnání za pomoci dat získaných převážně z databáze Českého statistického úřadu. Pro porovnání se situací textilního průmyslu v Evropské unii byly použity údaje z databází Statistického úřadu Evropské Unie - Eurostat. Definováním bariér rozvoje textilního odvětví bylo zjištěno, že tento průmysl v České republice a hlavně v Karlovarském kraji je nejvíce závislý na zahraničních investorech, díky kterým jsou české firmy mezinárodně konkurenceschopnější a zlepšuje se jejich ekonomická stránka. Lepšího postavení na trhu dosáhnou, pokud se budou podnikatelé lépe angažovat ve svých podnikatelských aktivitách a v kraji vzroste počet škol s technickým zaměřením. Textilní a oděvní průmysl prošel hospodářskou krizí v roce 2008 s velkými ztrátami. Dá se očekávat, že ještě bude několik let trvat, než bude situace na trhu zcela stabilní, aby textilní firmy mohly nadále zvyšovat své tržby a realizovat své rozvojové aktivity.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet zaměstnanců v textilních podnicích ČR na konci roku 1989	14
Tabulka 2 Struktura pracovníků v textilním průmyslu v %	18
Tabulka 3 Velikost firem dle počtu zaměstnanců za rok 2013	22
Tabulka 4 Nejvýznamnější odvětví v ekonomice kraje	25
Tabulka 5 Zahraniční obchod s výrobky CZ-NACE 13 v běžných cenách v letech 2009 - 2012.....	45

Seznam obrázků

Obrázek 1: Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v letech 2000 - 2012 (tis. Kč).....	19
Obrázek 2: Počet zaměstnanců v odvětví za rok 2000 - 2012	19
Obrázek 3 Počet zaměstnanců jednotlivých oborů v Karlovarském kraji a vlastnictví v roce 2010	23
Obrázek 4 Počet zaměstnanců podle inovačního potenciálu v roce 2010.....	24
Obrázek 5 Pozice domácích a zahraničních firem v segmentech ekonomiky Karlovarského kraje (dle počtu zaměstnanců).....	25
Obrázek 6 Zaměstnanost v růstovém segmentu	26
Obrázek 7 Produktivita (tržby/zaměstnanec v tis. Kč) u stagnujících firem v letech 2000 - 2010.....	29
Obrázek 8 Zaměstnanost v upadajícím segmentu.....	31
Obrázek 9 Schéma možných příčin a důsledků malých PZI.....	35
Obrázek 10 Podíl skupin CZ-NACE 13 na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2012	39
Obrázek 11 Počet absolventů v Karlovarském kraji 2003-2013 (v tisících).....	41

Seznam použitých zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NACE	Statistická klasifikace ekonomických činnosti Evropských společenství
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
MSP	Malé a střední podniky
PZI	Přímé zahraniční investice

Seznam použitých zdrojů

Český statistický úřad. *Změny ve struktuře jednotlivých sekcí a oddílů ve srovnání dle OKEČ a CZ-NACE*. [online] Praha: ČSÚ, 2009 [cit. 14.3.2014] Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/okce_d/\\$File/021603vd.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/okce_d/$File/021603vd.pdf).

Eurostat [online]. Eurostat online database - Structural Business Statistics, © 2014. Poslední změna 10. 04. 2014. [cit. 11. 04. 2014] Dostupné z: <http://1url.cz/YwE6>.

Informační portál Karlovarského kraje. *Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje 2013-2020*. [online] Karlovy Vary: KR-Karlovarsky, 2009 [cit. 05.04.2014] Dostupné z: <http://1url.cz/daQj>.

Investiční příležitosti v Karlovarském kraji [online]. Průmysl a služby, © 2014. Poslední změna 25. 02. 2014. [cit. 20. 03. 2014] Dostupné z: <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/prumysl-a-sluzby-7217>.

KUNC, Josef. Transformace průmyslu na příkladě odvětví TOK. *Drgoňa, V. (ed.): Geographical studies, Nitra, Constantine the Philosopher University Nitra, 2000*, 185-192, ISSN 80-8050-349-4.

KUNC, Josef a Václav TOUŠEK. *Regionální aspekty transformace českého průmyslu*. In Slaný, A. (ed.): *Česká ekonomika na přelomu tisíciletí*. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta., 2001. s. 515-530, ISBN 80-210-2533-6.

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2012*. [online] Praha: MPO, 2013 [cit. 15.3.2014] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument144063.html>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2006*. [online] Praha: MPO, 2007 [cit. 15.3.2014] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument36538.html>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2005*.
[online] Praha: MPO, 2006 [cit. 15.3.2014] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument2214.html>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2000*.
[online] Praha: MPO, 2001 [cit. 15.3.2014] Dostupné z:
<http://www.mpo.cz/zprava20762.html>.

Předmět klasifikace OKEČ. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace
11.1.2012, [cit. 10.3.2014] Dostupné z:
http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/predmet_klasifikace

Přehledy právních předpisů EU [online]. Europa.cz, © 2014. Poslední změna
11.03.2014.
[cit. 17. 03. 2013] Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/food_safety/international_dimension_enlargement/r11011_cs.htm.

SYNEK, Miloslav, KISLINGEROVÁ, EVA a kol. *Podniková ekonomika*. 5.
přepracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-336-3

TOUŠEK, Michal a Michal Vančura. *Aktuální problémy ČR.: Průmysl. Část 1, Díl 1*.
Ostrava: Scholaforum, 1996, s. 27. ISBN 808-60-583-01.

Abstrakt

STRAKA, Miroslav. *Vývoj a specifika vybraného odvětví*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 51 s., 2014

Klíčová slova: textilní a oděvní průmysl, Karlovarský kraj, vývoj, současný stav, zahraničí

Předložená bakalářská práce „Vývoj a specifika textilního a oděvního průmyslu“ charakterizuje vývoj a současný stav textilního a oděvního průmyslu v Karlovarském kraji. Tato práce definuje strukturu textilního odvětví a analyzuje toto odvětví z teoretického hlediska. Autor identifikuje možné bariéry dalšího rozvoje a konkurenceschopnosti na zahraničních trzích. Navržená opatření by mohla vést ke zlepšení ekonomické situace firem.

Abstract

STRAKA, Miroslav. *Process and specifics of selected branch*. Bachelor's thesis. Ceb: Faculty of Economics, University of West Bohemia, p. 51, 2014

Key Words: textile and clothing industry, Karlovy Vary region, development, contemporary situation, foreign countries

Presented bachelor's work „Development and particularities of textile and clothing industry“ characterizes development and contemporary situation of textile and clothing industry in Karlovy Vary region. This work defines structure of textile industry and analyses this industry from theoretical point of view. Author identifies possible barriers of additional development and competitiveness on foreign markets. Suggested measures could lead to improvement of enterprises economic situation.